

B

EUROVISION SONG CONTEST
Skakig start för Robin Stjernberg

De inledande repetitionerna hade kunnat gå betydligt bättre för den svenska truppen. Men nej, Robin Stjernberg är inte orolig. **B22**

Bromölla B4
Mannen bakom flygmodellerna på biblioteket

Kulturelitens kvalificerade skitsnack · Debatt B2

Östra Göinge · B8

Socialstyrelsen riktar kritik mot kommunen

Granskning av handläggning och förfarande i LVU-ärende klar.

FOTO: BOSSE NILSSON

ÖSTRA GÖINGE
Priser delades ut på Göinges afton

Över 150 människor var på plats och feststämningen var på topp när årets Göingeafton gick av stapeln i Sibbhults Folkets hus i går kväll. **B9**

BROMÖLLA
Skolresurser ger inte rätt resultat

De resurser som pumpas in i skolan i Bromölla ger inte de resultat som de borde. Det visar en granskning som tidningen Dagens samhälle gjort. **B5**

KULTUR · Wanås

FOTO: JOHANNA WALLIN

Den svåra konsten att fånga lyckan

Wanås. På söndag öppnar landets största konstpark för i år. Temat som bär Wanås denna sommar är lycka på allvar, med den danska konstnären Jeppe Hein (bilden) som huvudperson. Även publiken bjuds in till att del-

ta, då hela konsthallen har gjorts om till en workshop med flera stationer. Årets barnbok har Jason Diakité som författare, som berättar att detta var något helt annat än att skriva lätttexter. **B24**

→ HÄSSLEHOLM · B7

Blissgruppen inte i kläm
Beslutet om att inte fullfölja språkspåret ska inte påverka.

→ DAGENS ANSIKTE · B12

En förälder med drömmar
Joakim Björk fyller 40 år och hoppas kunna starta eget.

→ MOTOR · B14

Seat Toledo gör comeback
Bilen är ett hopkok av delar från Volkswagens lagerhyllor.

→ ÖSTRA GÖINGE · B12

Klassiskt kalas i Knislinge
Det bjöds på sju sorters kakor på träffpunkten på Västanvid.

WANÅS 2013 - VERNISSAGE PÅ SÖNDAG

Wanås. Lekfullt och allvarligt. Det är vad som kommer att präglade sommaren på Wanås, där konstnärerna på sina personliga vis både ifrågasätter och bjuder in till delaktighet, såväl inne som ute. På söndag är det vernissage.

Inne i konsthallen har årets barnbok tagit plats i form av ett eget rum. Maria Bajt och Jason Diakité provar den stora gulfärgade dynan, inspirerad av Malin Holmbergs gula verk ute i parken.

FOTO: JOHANNA WALLIN

Sommarmarkonstens leende

■ Bokstäver av björkstammar tar emot Wanåsbesökarna med en fråga redan vid vägen. Fler frågor möter man inne i konsthallen, om man inte redan sett dem på affischer, i annonser eller på vykort. Frågorna handlar om lycka, det ämne som var den danske konstnären Jeppe Heins förslag till tema när det blev aktuellt att han skulle ställa ut dubbelt, både på Bonniers konsthall (som redan har öppnat sin utställning) och på Wanås (vernissage på söndag).

– Ett leende till dig, säger Elisabeth Millqvist, som tillsammans med sin man Mattias Givell ansvarar för konstverksamheten på Wanås, det var Jappes förslag till titel på satsningen. I denna skulle det ingå två utställningar, mediekampanjer och en bok. Det kändes oerhört komplicerat och helt oemotståndligt.

Resultatet är lek och allvar, aktivitet och interaktivitet, måleri, ljud och skulptur. Konsthallen på Wanås är förvandlad till en stor workshop med tre stationer. Här kan det formuleras ord med hjälp av kvistar, skvättas färg från meditationsskålar och målas näva akvareller. På väggarna finns Heins egen konst. Än så länge ensam.

Efter en fartfylld och framgångsrik karriär i en världsomspännande konstbransch sprang Jeppe Hein för tre år sedan in i väggen. Utbränd. Ett sätt att sakta komma tillbaka var att

Brasilianska konstnären Marilá Dardot är på plats på Wanås för att bygga sitt bokstavsverk "I tystnad finns aldrig tystnad". Som ett stort Alfapet i keramik.

göra dagliga akvareller, likt en enkel dagbok. Några av dem visas på konsthallens ena vägg, fler – över 900 stycken – visas på hans parallellutställning på Bonniers konsthall.

På Wanås berättar han om sitt fall, om tröttheten och osäkerheten, om rädslan han började känna för allt möjligt. Och om hur han bestämde sig för att ta reda på vad lycka är.

– Jag hade det bra, och gjorde och köpte massa saker som jag trodde var jag. Men hur mycket du än har vill du ändå ha mer, köpte du en flott bil köpte snart grannen en som var ännu större och snyggare. När jag blev sjuk kände jag att det där var egentligen inte jag, men för att hitta riktig lycka har jag nu lärt mig att det endast finns ett sätt, att titta inåt.

Ett återkommande inslag i Jeppe Heins konst är speglar. Även på Wanås finns de med, både inne i konsthallen och i den fågelbur i storformat han gjort till en öppen och vilksam paviljong ute på dammen. Och runt dammen har han placerat sju vita bänkar, som i sina mjuka former kan ge upphov till oväntade möten.

På gräsmattan i närheten av slottet har brasilianska Marilá Dardot funnit sin plats. När hon i vintras besökte Wanås första gången slogs hon direkt av tystnaden. Inte att undra på, då hennes hemadress finns i miljonstaden Sao Paolo.

Tystnaden har också blivit en del av hennes Wanåsverk, bokstäver av keramik utplacerade till en mening, lånad från ett litterärt verk. På tre språk kan man läsa: "I tystnad finns aldrig tystnad". Eller kunde. För likt Hein bjuder hon in publiken till interaktivitet. Som i ett stort Alfapet kan man flytta runt bokstäverna och bilda nya formationer. Redan igår flyttade Dardot själv på några bokstäver, och vips rymmer nu verket ordet "Glad". I gräset anas dock var bokstaven tidigare befunnit sig.

– Den första meningen lever kvar ett tag i gräset, för att sakta försvinna bort allt mer. Det gäller också materialet, keramik är ett naturmaterial som under utställningen kommer att förvandlas av naturen och vädret. Det här konstverket kommer hela tiden att förändras, it's a work in progress, säger Marilá Dardot.

Själv tycker hon det pratas och kommuniceras och bloggas och twittas för mycket i vår tid. Tystnad är för henne ett sätt att tänka och reflektera. En plats att andas på. Även där möts hon och Jeppe Hein.

Årets bidrag till det växande barnboksprojektet är det tredje och duon bakom är Maria Bajt och Jason Diakité. Hennes bilder är färg- och detaljrika, hans text är ett äventyr där Wanås dubbla verksamheter – kor och konst – möts. Titeln är "Kor kan drömma".

Deras saga har också fått en förlängning inne i konsthallen i form av ett eget rum, med möjlighet att läsa och lyssna på berättelsen om kossans Sams nattliga utflykter.

– Det här var en utmaning jag ville prova, säger Jason Diakité, mer känd som artisten Timbuktu.

– Det var också något helt annat än att skriva lätttexter. Där har jag hela tiden trumrytmen att förhålla mig till, och en lät behöver varken ha en tydlig början eller slut.

Den färdiga boken i hans hand är ny också för honom och han är nöjd över resultatet. Återstår att se vad hans fyra år gamla systerdotter anser, hon är den recensent vars omdöme han kommer att lyssna till.

– Jag hoppas i framtiden kunna göra fler böcker. Jag har två halvfärdiga manus hemma, en med dikter och en bok med texter om mig själv, om mitt liv. Vi får se om det blir något.

Sista frågan får Elisabeth Millqvist. Är du lycklig?

– Ja, svarar hon, just nu är jag lycklig. Men lycka varar i ett ögonblick, medan olycka är långvarigt. Utgångspunkten för Jappes undersökningar om vad lycka är var just olycka. Det gör det här till ett spännande ämne för en utställning.

SUNE JOHANNESSON

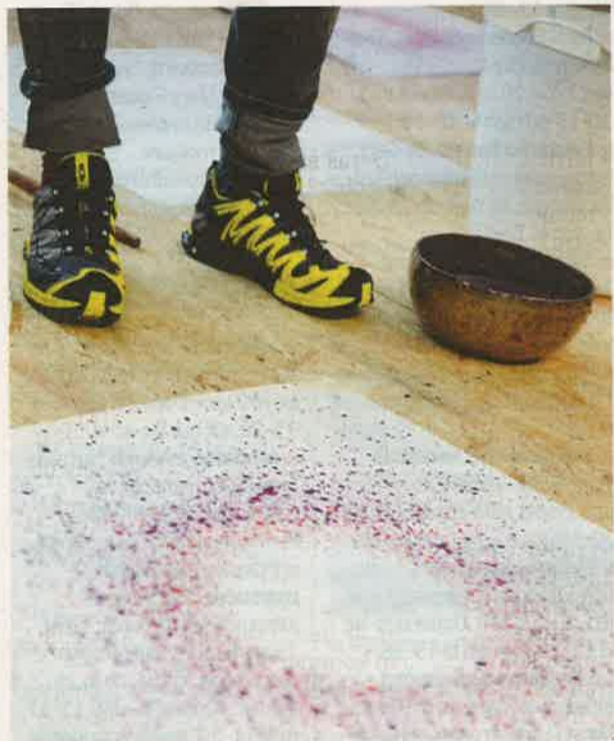
sune.johannesson@kristianstadsbladet.se

Runt dammen på Wanås har Jeppe Hein placerat sju vita bänkar, som genom sina överraskande och mjuka former uppmuntrar till social kontakt, oavsett om man vill eller inte.

Marilá Dardots bokstavswerk "I tystnad finns aldrig tystnad".

En alldeles nygjord skvättmålning av Jeppe Hein.

Med färg i buddhistiska meditationsskålar för Jeppe Hein pendeln runt skålen och får på så sätt färgen att skvätta över.

Färg i buddhistiska meditationsskålar. Ingår i en av stationerna på konsthallen.

Skrivare
"Jag hoppas i framtiden kunna göra fler böcker. Jag har två halvfärdiga manus hemma, en med dikter och en bok med texter om mig själv, om mitt liv. Vi får se om det blir något."

Jason Diakité

FAKTA

Wanås 2013

■ Årets utställning på Wanås visar nya verk både inne i Konsthallen, i Filmrummet och ute i parken. Följande konstnärer medverkar: Jeppe Hein (född 1974, Köpenhamn, bosatt i Berlin, Tyskland), Marilá Dardot (född 1973, bosatt i Sao Paolo, Brasilien) och Melanie Smith (född 1965,

från England - hennes film "Xilitla" - en unik konstpark i Mexiko - visas i Filmrummet).

■ **Barnboken heter i år "Kor kan drömma"** och är i år gjord av Maria Bajt (bild) och Jason Diakité (text). I konsthallen ägnas ett rum åt barnboken.

■ **I sommar sker de årliga återblickarna** i form av möten med tio av parkens konst-

närer. Första mötet sker den 8 juni, då med Andrea Ray och Marianne Lindberg De Geer.

■ **Vernissage på söndag** (kl 13 invids utställningen av Marika Lagercrantz, skådespelare och kulturråd i Berlin).

■ **Mer info:** wanaskonst.se

RECENSION

Skrivandet och livet

Utgångspunkten i Elisabeth Rynells nya bok är skrivkrampen, men essäsamlingen spänner en vidare båg, dock alltid förankrad i det personliga. Läsningen berör kulturredaktör Sune Johannesson.

ESSÄSAMLING

Elisabeth Rynell

"Skrivandets sinne" (Bonniers)

Elisabeth Rynell, född 1954, bosatt i Stockholm och Hälsingland.

FOTO: ELIAS ÖSTERBERG

För Elisabeth Rynell är skrivandets tillstånd ett vaket tillstånd, en tänkande, reflekterande och iakttagande verksamhet. Utan skri-

vandets känns det tomt, och denna tomhet har hon under en längre tid lidit av. Skrivkrampen är för henne också en slags levnadskramp.

Detta är ingången till hennes nya bok, essäsamlingen "Skrivandets sinne". Det är en personlig bok, som både utmanar och prövar, som balanserar mellan liv och dikt. Det är en bok som jag tycker mycket om.

Harry Martinson är en av de författare Rynell har med under sin livsvandring, och det handlar både om hans diktning och om hans civilisationskritik, inte minst hans stridskrift från 1940, "Verklighet till döds". För henne är Martinsons kritik lika aktuell och vass nu, som då.

Men det är inte Elisabeth Rynells vantrivsel i vår kultur som berör mig mest i "Skrivandets sinne", även om jag förtjust ler över hennes beskrivning om sitt liv på landsbygden. Hon vill, som hon skriver, "gå på en stig som ingen planerare redan tänkt ut att jag skulle gå på". Jo, även jag är lantis.

Det som går under huden är när hon rör sig i det personliga landskapet, när hon skriver om sin man som gick bort tidigt, när hon skriver om sin personliga relation till vännen och författarkollegan Sara Lidman och (främst) när hon skriver om den våldtäkt hon som 16-åring utsattes för i London.

Våldtäkten har hon tidigare skildrat i en roman,

och vid bokens utgivning väntade hon sig frågor om scenen. Inga ställdes, och detta bekräftade den bild hon skapat sig; att en kvinna som utsätts för våldtäkt bär skulden, det är hon som drar skam över sig och sin släkt. Reaktionen från hennes mamma över händelsen var ett fördömande med orden: "Din hora." Rynell skriver: "När min mamma bad om förlåtelse för sina ord var det redan ett halvår för sent. Jag hade hunnit vara så ensam att det har räckt ett helt liv."

Ur det personliga mörkret växer ett brett resonemang fram, där slutsatsen blir att våldtäkt i "grund och botten är något mellan liv och dikt. Det är hon som kvinna som utsätts, men det är, som hon formulerar det, "mannen som *man* som blir kränkt när en kvinna blir våldtagen".

Skrivandet och litteraturen är tråden genom texterna, och dessa båda möts i kapitlet om Sara Lidman. Så vackert, starkt och personligt hon skriver om Lidman, om betydelsen av deras vänskap och samtal. För Rynell är Lidman "lika delar vrede, värk och förälskelse i oupplöslig förening. Och därur gnistret av oförskräckt liv".

De diskuterar om mycket, men de har båda en gemensam syn på att det krävs kärlek för att det ska bli bra, angelägen och levande litteratur. Ett synsätt de också förde in i själva livet. Det krävs kärlek för att hålla fulheten stängd.

SUNE JOHANNESSEN

KURIOSA

■ När Elisabeth Rynell skriver om sin mormor Ragnis smått osannolika liv dyker Kristianstad upp. Det var ett liv som började i Afrika, och avslutades i Kristianstad.